

۱۴۲۰۴۳/

راهنمای طراحی
اقلیمی
شهرهای ایران
چاپ اول
تألیف: نادر ملکی - بابک مرادیان

www.ketab.ir

سرشناسه: ملکی، نادر، ۱۳۶۶ -

عنوان و نام پدیدآور: راهنمای طراحی اقلیمی شهرهای ایران / تألیف نادر ملکی، بابک مرادیان؛ ویراستار رحمان قربانی.

مشخصات نشر: تهران: نشر نهر، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری: ۲۲۲ ص: مصور (بخشی رنگی)، جدول، نمودار؛ ۲۱×۲۱ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۸۳۸-۴ : ۴۲۰۰۰۰ ریال وضعیت فهرست نویسی: فیپا

موضوع: شهرسازی - ایران - عوامل اقلیمی موضوع: City planning -- Iran -- Climatic factors

شناسه افزوده: مرادیان، بابک - ۱۳۶۷ - رده بندی کنگره: HT ۱۶۹ الف/ ۱۳۹۵۹ م ۷

رده بندی دیویی: ۳۰۷.۱۲۱۶۰۱۵۵ شماره کتابشناسی ملی: ۴۲۴۱۳۰۳

راهنمای طراحی اقلیمی شهرهای ایران

نویسندگان: نادر ملکی-بابک مرادیان

ویراستار: رحمان قربانی

چاپ اول: بهار ۱۳۹۵

تعداد: ۱۰۰ نسخه

ناشر: نشر نهر

بها: ۴۲۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۵-۶۰۰-۹۳۸۳۸-۴-۹-۹

فهرست

۱۶	پیش گفتار مؤلفین
۱۹	۱-داران
۲۰	۱-۱-سیمای اجتماعی
۲۰	۱-۲-سیمای اقتصادی
۲۱	۱-۳-مورفولوژی
۲۱	۱-۳-۱-تصویر پانوراما از شهر
۲۲	۱-۳-۲-برش‌های شهر
۲۳	۱-۴-وضعیت آب و هوای شهر داران
۲۶	۱-۵-نمودار مخلوط اقلیمی داران
۲۷	۱-۶-جهت‌گیری بهینه ساختمان‌ها و نمودار سایکروترک داران
۲۸	۱-۷-جدول اصول طراحی اقلیمی (ماهونی) داران
۳۳	۱-۸-بررسی معماری بومی داران
۴۰	۱-۹-راهکارهای طراحی اقلیمی در داران
۴۱	۲-آبعلی
۴۲	۲-۱-سیمای اجتماعی
۴۲	۲-۲-سیمای اقتصادی
۴۳	۲-۳-مورفولوژی
۴۳	۲-۳-۱-تصویر پانوراما از شهر
۴۴	۲-۳-۲-برش‌های شهر
۴۵	۲-۴-وضعیت آب و هوای شهر آبعلی

۴۸	۵-۲- نمودار مخلوط اقلیمی آبعلی
۴۹	۶-۲- جهت‌گیری بهینه ساختمان‌ها و نمودار سایکرومتریک آبعلی
۵۰	۷-۲- جدول اصول طراحی اقلیمی (ماهونی) آبعلی
۵۵	۸-۲- بررسی معماری بومی آبعلی
۵۹	۹-۲- راهکارهای طراحی اقلیم در آبعلی
۶۰	۳-آران و بیدگل
۶۱	۱-۳- سیمای اجتماعی
۶۱	۲-۳- سیمای اقتصادی
۶۲	۳-۳- مورفولوژی
۶۲	۱-۳-۳- تصویر بانوراما از شهر
۶۳	۲-۳-۳- برش‌های شهر
۶۴	۴-۳- وضعیت آب و هوای شهر آران و بیدگل
۶۷	۵-۳- نمودار مخلوط اقلیمی آران و بیدگل
۶۸	۶-۳- جهت‌گیری بهینه ساختمان‌ها و نمودار سایکرومتریک آران و بیدگل
۶۹	۷-۳- جدول اصول طراحی اقلیمی (ماهونی) آران و بیدگل
۷۴	۸-۳- بررسی معماری بومی آران و بیدگل
۷۸	۹-۳- راهکارهای طراحی اقلیم در آران و بیدگل
۷۹	۴-اردبیل
۸۰	۱-۴- سیمای اجتماعی
۸۰	۲-۴- سیمای اقتصادی
۸۱	۳-۴- مورفولوژی
۸۱	۱-۳-۴- تصویر بانوراما از شهر

۸۲	۴-۳-۲ برش‌های شهر
۸۳	۴-۴- وضعیت آب و هوای شهر اردبیل
۸۶	۴-۵- نمودار مخلوط اقلیمی اردبیل
۸۷	۴-۶- جهت‌گیری بهینه ساختمان‌ها و نمودار سایکرومتریک اردبیل
۸۸	۴-۷- جدول اصول طراحی اقلیمی (ماهونی) اردبیل
۹۳	۴-۸- بررسی معماری بومی اردبیل
۹۵	۴-۹- راهکارهای طراحی اقلیم در اردبیل
۹۶	۵- آستارا
۹۷	۵-۱- سیمای اجتماعی
۹۷	۵-۲- سیمای اقتصادی
۹۸	۵-۳- مورفولوژی
۹۸	۵-۳-۱- تصویر پانوراما از شهر
۹۹	۵-۳-۲- برش‌های شهر
۱۰۰	۵-۴- وضعیت آب و هوای شهر آستارا
۱۰۳	۵-۵- نمودار مخلوط اقلیمی آستارا
۱۰۴	۵-۶- جهت‌گیری بهینه ساختمان‌ها و نمودار سایکرومتریک آستارا
۱۰۵	۵-۷- جدول اصول طراحی اقلیمی (ماهونی) آستارا
۱۱۰	۵-۸- بررسی معماری بومی آستارا
۱۱۴	۵-۹- راهکارهای طراحی اقلیم در آستارا
۱۱۵	۶- شهرضا
۱۱۶	۶-۱- سیمای اجتماعی
۱۱۶	۶-۲- سیمای اقتصادی

۱۱۷	۳-۶- مورفولوژی
۱۱۷	۱-۳-۶- تصویر پانوراما از شهر
۱۱۸	۲-۳-۶- برش های شهر
۱۱۹	۴-۶- وضعیت آب و هوای شهر شهرضا
۱۲۲	۵-۶- نمودار مخلوط اقلیمی شهرضا
۱۲۳	۶-۶- جهت گیری بهینه ساختمان ها و نمودار سایکرومتریک شهرضا
۱۲۴	۷-۶- جدول اصول طراحی اقلیمی (ماهونی) شهرضا
۱۲۹	۸-۶- بررسی معماری بوه شهرضا
۱۳۵	۹-۶- راهکارهای طراحی اقلیمی در شهرضا
۱۳۶	۷- اراک
۱۳۷	۱-۷- سیمای اجتماعی
۱۳۷	۲-۷- سیمای اقتصادی
۱۳۸	۳-۷- مورفولوژی
۱۳۸	۱-۳-۷- تصویر پانوراما از شهر
۱۳۹	۲-۳-۷- برش های شهر
۱۴۰	۴-۷- وضعیت آب و هوای شهر اراک
۱۴۳	۵-۷- نمودار مخلوط اقلیمی اراک
۱۴۴	۶-۷- جهت گیری بهینه ساختمان ها و نمودار سایکرومتریک اراک
۱۴۵	۷-۷- جدول اصول طراحی اقلیمی (ماهونی) اراک
۱۵۰	۸-۷- بررسی معماری بومی اراک
۱۵۳	۹-۷- راهکارهای طراحی اقلیمی در اراک
۱۵۴	۸- اردستان

۱۵۵	۱-۸- سیمای اجتماعی
۱۵۵	۲-۸- سیمای اقتصادی
۱۵۶	۳-۸- مورفولوژی
۱۵۶	۱-۳-۸- تصویر پانوراما از شهر
۱۵۷	۲-۳-۸- برش‌های شهر
۱۵۸	۴-۸- وضعیت آب و هوای شهر اردستان
۱۶۱	۵-۸- نمودار مخلوط اقلیمی اردستان
۱۶۲	۶-۸- جهت‌گیری بهینه ساختمان‌ها و نمودار سایکرومتریک اردستان
۱۶۳	۷-۸- جدول اصول طراحی اقلیمی (ماهونی) اردستان
۱۶۸	۸-۸- بررسی معماری بومی اردستان
۱۷۱	۹-۸- راهکارهای طراحی اقلیم در اردستان
۱۷۲	۹- بوشهر
۱۷۳	۱-۹- سیمای اجتماعی
۱۷۳	۲-۹- سیمای اقتصادی
۱۷۴	۳-۹- مورفولوژی
۱۷۴	۱-۳-۹- تصویر پانوراما از شهر
۱۷۵	۲-۳-۹- برش‌های شهر
۱۷۶	۴-۹- وضعیت آب و هوای شهر بوشهر
۱۷۹	۵-۹- نمودار مخلوط اقلیمی بوشهر
۱۸۰	۶-۹- جهت‌گیری بهینه ساختمان‌ها و نمودار سایکرومتریک بوشهر
۱۸۱	۷-۹- جدول اصول طراحی اقلیمی (ماهونی) بوشهر
۱۸۶	۸-۹- بررسی معماری بومی بوشهر

- ۹-۹- راهکارهای طراحی اقلیمی در بوشهر..... ۱۹۳
- ۱۰-۱۰- میمه..... ۱۹۴
- ۱۰-۱- سیمای اجتماعی..... ۱۹۵
- ۱۰-۲- سیمای اقتصادی..... ۱۹۵
- ۱۰-۳- مورفولوژی..... ۱۹۶
- ۱۰-۱-۳- تصویر بازسازی شهر..... ۱۹۶
- ۱۰-۳-۲- برش‌های شهر..... ۱۹۷
- ۱۰-۴- وضعیت آب و هوای شهر میمه..... ۱۹۸
- ۱۰-۵- نمودار مخلوط اقلیمی میمه..... ۲۰۱
- ۱۰-۶- جهت‌گیری بهینه ساختمان‌ها، نمودار سایکرومتریک میمه..... ۲۰۲
- ۱۰-۷- جدول اصول طراحی اقلیمی (معماری) میمه..... ۲۰۳
- ۱۰-۸- بررسی معماری بومی میمه..... ۲۰۷
- ۱۰-۹- راهکارهای طراحی اقلیمی در بوشهر..... ۲۱۳
- فهرست سرچشمه‌ها..... ۲۱۴

پیش گفتار مؤلفین

در سال‌های اخیر کتاب‌های معماری بسیاری در زمینه طراحی اقلیمی و اقلیم‌شناسی تدوین شده است ولی آنچه کمتر بدان پرداخته شده لزوم بازنگری و اصلاح داده‌های اقلیمی با توجه به تغییرات آب و هوایی، بررسی دقیق معماری بومی شهرها می‌باشد.

در این کتاب روش جمع‌آوری اطلاعات اقلیمی به این ترتیب است که ابتدا داده‌های اقلیمی هر شهر در ۱۰ سال اخیر مورد بررسی قرار گرفته و سپس از طریق جدول ماهونی و نمونه‌های معماری بومی در هر شهر را کارهای اقلیمی، کاربردی و معماری مناسب پیشنهاد می‌گردد.

از آنجا که مطالعه اقلیم همه شهرها امری زمان‌بر و قابل تأمل است و حجم اطلاعات شهرها در یک جلد نمی‌گنجد، در جلد اول تنها به بررسی و تدوین اطلاعات اقلیمی ۱۰ شهر پرداخته شده است و ادامه شهرها در جلد‌های بعد تدوین می‌گردد.

به دلیل حجم مطالب و هزینه‌های بالای تولید کتاب، بعد از تألیف و تدوین کتاب به دلیل محدودیت بودجه و هزینه‌های بالا، تولید کتاب در دو جلد به دو مجلد تقسیم شده است. در این کتاب به دلیل محدودیت بودجه و هزینه‌های بالا، تولید کتاب در دو جلد به دو مجلد تقسیم شده است.

روش مطالعه هر شهر در ده بخش جداگانه مورد بررسی قرار می‌گیرد، که به این صورت است: ۱- توصیف داده خواهد شد:

❖- معرفی شهر: معرفی اجمالی موقعیت جغرافیایی (طول و عرض جغرافیایی و ارتفاع از سطح دریا)، وجه تسمیه و بناهای تاریخی

❖- ۱- سیمای اجتماعی: بررسی گویش، زبان مردم، نژاد و همچنین جمعیت شهر

※-۲- سیمای اقتصادی: بررسی و معرفی راه‌های معیشتی مردم

※-۳- مورفولوژی شهر: منظور از مورفولوژی بررسی نظام‌مند فرم، شکل و بستر قرارگیری شهر است، که در دو شکل بیان شده‌است. نخست تصویر پانورامای شهر که در آن پدیده‌های طبیعی پیرامون شهر مانند کوه، دشت، دریا و ... دیده می‌شود؛ دوم برش‌های شمالی-جنوبی و شرقی-غربی شهر که در آن شیب کلی زمین مشخص است.

※-۴- وضعیت آب و هوایی: میانگین آب و هوایی ۱۰ سال اخیر که از ایستگاه‌های سینوپتیک استخراج شده مورد بررسی قرار می‌گیرد و شش ویژگی اقلیمی (باد، ساعات آفتابی، تابش، دمای هوا، رطوبت نسبی و بارش) به کمک ریلادی و در قالب ۱۳ جدول ارائه می‌گردد.

※-۵- نمودار مخلوط اقلیمی: کلید رنگی برای بررسی شده در بخش ۴، به صورت خلاصه و در قالب یک نمودار مخلوط اقلیمی جهت بررسی تغییر و دسترسی ساده‌تر ارائه شده است.

※-۶- جهت‌گیری بهینه ساختمان و نمودارهای جهت‌گیری: با استفاده از نرم‌افزار weathertool جهت‌گیری بهینه ساختمان‌ها و همچنین نمودارهای سایکرومتریک هر شهر ارائه شده‌است.

※-۷- جدول اصول طراحی اقلیمی (ماهونی): به کمک جدول اصول طراحی اقلیمی (ماهونی) و همچنین داده‌های اقلیمی جمع‌آوری شده در بخش ۴ به مجموعه‌ای از راهکارهای اقلیمی در قالب دو جدول می‌رسیم که راهکارهایی عملی در جهت طراحی معماری در شهر مورد مطالعه می‌باشد.

※-۸-بررسی معماری بومی: معماری بومی بجامانده در هر شهر مورد بررسی قرار می گیرد و در صورت که معماری بومی، به بررسی معماری بومی در اقلیم مشابه که از طریق مطابقت عرض جغرافیایی، ارتفاع از سطح دریا و مورفولوژی مشخص می گردد، پرداخته می شود. در این مطالعات مواردی همچون، جهت گیری، تأثیر جریان هوا و نور خورشید، مصالح ساختمانی، عناصر پلانی (همچون: ورودی، اتاو ها، ایوان، راهروها، پنجره ها و ...) مشخص می گردد.

※-۹-راهکارهای طراحی اقلیمی: کلیه راهکارها به طور خلاصه و در قالب جدول گرافیکی تدوین شده تا بتواند راهکارهای معماری را بکار گیرد.

www.ketab